

Да ли би тренутне економске тешкоће широм Европе могле да изазову и социјалне немире?

То питање се посебно односи на такозване "новије", и уједно сиромашније чланице ЕУ, где су демонстранти већ излазили на улице како би изразили незадовољство због економских проблема са којима се суочавају.

Те земље ће, вероватно, бити и најтеже погођене економском кризом, а притом су најмање способне да се носе са њеним друштвеним последицама, каже за BBC Џонатан Ајл са Краљевског института здружених оружаних снага у Лондону:

"У многим новим чланицама ЕУ незапосленост није само друштвена пошаст и економски баук, већ има и етничке импликације. У балтичким државама, на пример, најтеже би могли да буду погођени тамошњи Руси, који чине и до трећину становништва. Слично би могло да се деси Ромима у Румунији, као и Турцима у Бугарској. Имамо, дакле, две кризе у једној - једна погађа главне европске привреде, у срцу ЕУ, док је на европској периферији слика много компликованија".

Једна од последица кризе у богатијим државама Европе биће и повратак економских миграната у сиромашне земље из којих су дошли.

За те земље та чињеница представља двоструки проблем, сматра Џонатан Ајл:

"За државе какве су Бугарска и Румунија, новац који исељеници са запада шаљу кући је важан извор прихода. Процењује се да на дознаке из иностранства отпада око 5% румунског бруто националног производа. С друге стране, повратак таквих исељеника такође повећава стопу незапослености, што онда доводи до пада домаће потражње и додатног успоравања привредног раста. Не смемо заборавити ни да је економски просперитет нових чланица ЕУ био заснован на инвестицијама са запада и пресељењу производње са запада на исток - оба та тренда су сада у опадању", каже Ајл.

Питање које следи из свега наведеног је - коме ће се приписивати кривица за кризу?
Џонатан Ајл томе каже:

"У основи, кривица ће се приписивати онима који су на власти. Занимљиво је да је у Бугарској на власти левичарска влада коју грађани оптужују за кризу, док у балтичким државама, пре свега у Летонији, за кризу оптужују десничарску владу. Још увек то није неки идеолошки покрет који тврди да су Европска унија или капиталистички систем пропали, али и популистички набој против власти је једнако опасан - посебно јер власти изгледа уопште немају неку алтернативну стратегију".

Грађани, наглашава он, при томе не губе из вида ни одговорност банака, пре свега иностраних, за постојећу кризу:

"Чињеница је да у домаћем банкарском сектору у неким од ових држава доминирају западне банке, пре свега аустријске и немачке, уз понеки француски банкарски концерн. То је један од разлога што се бес због кризе преноси на странце, због перцепције да су неодговорне стране банке најпре почистиле домаће финансијске институције, а сада беже главом без обзира и читаве државе препуштају на милост и немилост ММФ-у, коме морају да се обрате и који ће им поново постављати разновразне неповољне економске и политичке услове", каже за ВВС Џонатан Ајл Краљевског института здружених оружаних снага у Лондону.

(ВВС)